

acestei imprumuturi pre langa 6⁰/₀ atunci, candu acele pre banii imprumutati cumpera pamenturi pre sém'a bisericiloru. Sinodulu in nexu cu decisulu seu din acésta sessiune, indruma epitropi'a fonduriloru comune la acordarea de atari imprumuturi.

Comissinnea organizatória prin referintele ei *M. V. Stanescu* asupra notei Prea Santiei Sale Dlui Episcopu diecesanu in care presentéza conclusulu congresualu de sub Nr. 105. 1878 dupa care unu individu nu póte fi deodata membru la mai multe sínóde eparchiale propune si — Sinodulu ia la scire conclusulu congresualu estradandulu Consistórieloru diecesane pentru acomodare pre viitoriu.

Cu privire la no'a Prea Santiei Sale Dlui Episcopu in care presentéza conclusulu congresualu Nr. 217. 1878 dupa care, pentru casulu candu Episcopulu respective Archiepiscopulu nu ar intari pre vre unu asesoru ordinariu ori onorariu alesu in senatulu bisericescu alu Consistoriului seu eparchialu s'a enunoiatu, cá Episcopulu respective Archiepiscopulu are a face sinodulu cunoscutu in detaiu motivele sale deciztórie; éra affandú sinodulu alegatoriu motivele de neintemeiate, acelfa póte asterne caus'a la sinodulu episcopescu spre decideru. Sinodulu ia la cunoscentia conclusulu congresualu.

No'a Inaltu Prea Santiei Sale Dlui Metropolitanu prin care conformu conclusului congresualu Nr. 122. 1878 se recomanda, cá decamdata tóte contribuirile din partea coreligionariloru nostri spre scopuri bisericesci-culturali se se faca deobligatórie pentru acei coreligionari prin propri'a loru contielegere, respective prin ingagiarea directa a comunelor la primirea si respunderea acelor'a, — Sinodulu o ia spre scire acésta notificare estradandu-o Consistórieloru pentru orientare si efeptuire.

Asupra propunerei Consistoriului dela Orade Nr. 260 Pl. 1880. cá esceptionalminte se se arondeze protteratulu Beliului, — Sinodulu enuncia, cá nu póte intrá in arondarea protopopiateloru nici esceptionalminte fiindu acést'a o cestiune ce cade in competinti'a Maritului Congresu nationalu-bisericescu.

Asupra cerererei de inviatiune a Consistoriului oradanu Nr 186. Pl. 1880. pentru demisia unui administratoru protopopescu permanentu in tractulu Pestesinului, din caus'a afirmatei negligintie de intrunire a membriloru comitetului protopopescu, din considerare cá comisariulu consistorialu in harti'a sa de abdicere da expresiune unoru banuieli de influentia de interesu cá comitetulu protopopescu se nu se póta intruni cu usiurintia. — Sinodulu remite caus'a Consistoriului oradanu si dispune denumirea unui

altu comisariu, insarcinandulu pre densulu a convocá deadreptulu comitetulu protopopescu, si in casu de dovedita negligintia a cutarui membru din acelu comitetu, a dispune distituirea lui si alegere noua in loculu lui.

Prea Santi'a Sa Dlu Episcopu respunde la interpelarea deputatului Paulu Popu pentru ce nu a fostu convocatu sinodulu de estimpu la Oradea-mare, cá dupa spiritulu statutului organicu si dupa usulu de pana acuma sínódele nóstre din intrég'a metropolie se intrunescu numai la resiedintiele episcopesci, asiadara n'a pututu luá a asupra sa respunderea de a convocá sinodulu de estimpu in alta parte. Interpelantele fiindu absentu nu s'a facutu nici o reflessiune. Respunsulu s'a luatú spre scire din partea sinodului.

Comissiuinea scolara prin reportorulu ei *Paulu Gavrillette* referéza asupra reportului senatului de scóle alu Consistoriului oradanu despre activitatea sa in caus'a invetiamentului in acelu districtu. Datele statistice de sub punctulu 1. din cari se vede cá in 288 comune suntú 206 invetiatori, 98. cu preparandia 107 fara prep. cá sum'a prunciloru obligati la scóla este dela 6—12 ani barbati 7176, femei 6007. de totu 13.183; dela 12—15 ani barbati 3671, femei 3141. de totu 6812; au frecuentatu scól'a regulatu, dela 6—12 ani barbati 2931., femei 1679., de totu 4620; dela 12—15 ani barbati 306., femei 221., de totu 527, in fine datele cá in intregu districtulu suntú 246. scóle poporale, — Sinodulu le ia spre scire.

Punctulu 2. din reportu, in care se arata cá inspectoratulu scolaru alu Meziadului devenitu in vacantia prin mórtea protopresbiterului tractualu s'a deplinitu prin protopresbiterulu Popmezeului E. Moga, se ia spre scire.

Punctulu 3. din reportu arata cá acelasi Consistoriu a folositu tóte medilócele pentru infintiarea statiuniloru noue invetiatoresci, din caus'a miseriei generale inse, nu i-a succesu. Sinodulu ia la cunoscentia pasii intreprinsi de Consistoriu pentru augmentarea statiunelor invetiatoresci.

Prin punct. 4. arata Consistoriulu, cá a facutu dispusetiunile necesarie pentru edificarea scóleloru unde lipsescu ori suntú necorespondentorie, si cá in decursulu anului s'au edificatu 5. scóle. Sinodulu ia spre scire cele cuprinse in reportu si indruma Consistoriulu a nisui si pre viitoriu asemenea in acestu modu.

Punct. 5. prin care Consistoriulu arata cá pentru comun'a Crestorú s'au administratu 80 fl. cá ajutoriu spre scopulu edificarei scólei, la propunerea comissiuinei se ia spre sciintia.

Punct. 6. presinta adoperarea Consistoriului la ameliorarea salariiloru invetiatoresci si dis-

punerea prin organele subalterne că realitățile destinate sub ori ce titlu pre partea invetiatorilor se devina în folosința aceloră. Sinodul luându-și acestă spre scire, îndruma Consistoriul că și pentru viitoriu se ia toate măsurile pentru ameliorarea salariilor invetiatorresci; era în privința realităților școlare se se aplice dispozițiile senatului școlar din Aradu.

Cuprinsul punct. 7. că dintre invetiatoresele veduve ună a primitu ajutoriu de 50 fl. din bugetul instrucțiunii, că la 8 orfani inv. și 4. veduve li s'au pus în curgere pensiunea din fond. regnic. și în fine, că unu invetiatoriu a primitu o escontentare din partea fondului regiocolariu — Sinodul ia spre scire.

În punct. 8. Consistoriul arată măsurile luate în privința frecventării școlii: Sinodul ia spre scire.

Punct. 9. Consistoriul arată că pentru lipsă a cea mare de invetiatori în acestu districtu a pus în lucrare toate numai se îndeplinescă stațiunile vacante definitivmente. Sinodul ia la cunoștință.

Punct. 10. Consistoriul conformu deciziei sinodale Nr. 141. ex 1879 a provocatu pre totii protopresbiterii că se indemne pre tinerii din tracturile submanuate loră la studiarea Pedagogiei, ceea ce a și succesu. Sinodul ia spre scire pofindu Consistoriul a continuă pașii întreprinși în acestu merit.

Punct. 11. arată că ținerea conferințelor invetiatorese și cursurile practice din cauză a cursului supletoriu pentru învățarea limbii magiare, nu s'au putut ținé regulatu se ia spre cunoștință.

Punct. 13. în care se arată că în zilele mari an. tr. s'a ordonat cursu pentru învățarea limbii magiare în Aradu, la care au participat mai mulți invetiatori, — în necșul concludului luat la raportul din Aradu în meritul acestă se ia la cunoștință.

Referitoriu la punct. 14., că în școlile populare de acolo Consistoriul a dispus propunerea limbii magiare se ia spre știință.

Punct. 15. Consistoriul notifică, că operațiunea Inaltului congres bis. din 1878 „Regulamentul pentru organizarea provizorie a învățământului“ s'a distribuit tuturor comunelor din acestu districtu cu provocarea comitetelor și sinodurilor se facă toate cele necesare, că școlile necorespondentorie regulamentului acestui se nisuricească că se steie în rendul școlilor bine regulate.

Punct. 16. Consistoriul arată că s'au vizitat școlile populare din cercurile Popmezeu, Pestesiu și Meziadu. Sinodul luându-și acestă spre scire, dispune că pentru viitoriu vizitarea se se facă și în celelalte.

Asupra notei Inaltu Preasantei Sale Domnului Metropolitu Miron Romanul de sub Nr. 75. M. 1880. cu privire la completarea regulamentului votatu de acestu sinod sub Nr. 234. an 1876 în privința administrării fundației fericitului *Gavrilu Fauru de Teiusiu* și a conferirii stipendiilor din aceea fundație — Sinodul decide completarea regulamentului de sub întrebare în următoarele:

La §. 3. se adaugă: „era la metropolia se va trimite din anu în anu o copia autentică a ratiociniului aprobatu de Sinod, înse fără documente, spre a se poté exercia acolo dreptul de suprainspecție provăditu în testamentul fondatorului. În cazuri speciale la cererea expresă a metropolitului, suntu de a i-se trimite și documentele respective precum și ori ce informații privitoare la fundație.“

În finea §-lui 4. se adaugă: „după cum acestă se va regulă la timpul seu prin organele competente, anume: prin sinodul eparchialu în contielegere cu metropolitul:“

La finea §-lui 5. se adaugă: „său institutul teologicu“ „ori.“ Totu la acestu paragrafu se mai adaugă următoarea alineă nouă: „Dintre recurinti au preferința studenții din familia lui Fauru respective Poyvár fără privire la clasele în care acei studiază“ „neconditionatu.“

La începutul §-lui 7. după cuventul „episcopulu“ se adaugă „respectiv consistoriulu.“

§§-ii 10. 12 și 13. se contragu și se stilizează astfel: „Dacă ambele Consistories suntu unite în propunerile loră pentru uniculu candidat, metropolitulu are a întări pre celu propus; era dacă propunerile Consistoriilor divergă, metropolitulu alege liberu între cei propusi; dacă înse metropolitulu în propunerea unuiă său în ale ambelor Consistories ar află manciată formale său chiar abatere dela dispozițiile fundației ori dela regulamentul prezente: același retrimite Consistoriului respectiv Consistoriilor, propunerea spre rectificare, ținendu întracea în suspensă deciderea asupra conferirii stipendiului, dacă nici intranu casu nu poté conferi stipendiulu altuiă care n'a fostu propus de nici unulu din respectivele Consistories.“

§. 11. înlocu de 14., Stipendiile se resolvesc odată pentru durată întregii cariere de studiu, carea și-a alesu stipendiatulu, înse sub aceea condiție, că stipendiatulu din anu în anu și anume la finea fiecărui anu școlasticu se prezintă Consistoriului din Oradea-mare testimoniulu seu școlasticu. Consistoriulu din Oradea comunica testimoniulu acestă cu Consistoriulu din Aradu, cu votulu seu asupra calificăției stipendiatului de a poté folosi și mai departe; ér Consistoriulu din Aradu, promovăza testimoniulu asemenea cu

votulu seu si cu alu consistoriului din Orade la metropolia. Daca din partea consistóriilor nu se face nici o esceptiune in contra stipendiatului: metropolitulu dispune esrtadarea ulterióra a stipendiului pre anulu viitoriu; daca inse in partea acést'a diferu voturile Consistóriilor, intre ele decide metropolitulu, éra daca metropolitulu ar avé temeiu de a dificultá din oficiu calificatiunea stipendiatului, acelasi cere deslucire si votu nou dela respectivele Consistórie fara a caroru votu consunatoriu ori diverginte nici intrunu casu nu se póte cuiva detrage stipendiulu avutu pre cât timpu stipendiatulu nu si-a terminatu carier'a studiiloru."

Regulamentul astfeliu modificatu se substerne Maritului congressu náionalu-bisecescu spre aprobare.

Din partea comisiunei organisatorice sulevandu-se cestiunea indeplinirii postului de priesedinte la consistoriulu din Orade, Preasanti'a Sa Dlu Episcopu face cunoscutu cá protopresbiterulu Simeonu Bica din caus'a betranetieloru si altoru ocupatiuni a renuniatu la postul de presied. substitututu, dara cá acea renunciare pana la consultarea sinodului nu a primit'o. Sinodulu, luandu la cunoscintia comunicarea Preasantie Sale Dlui Episcopu si dechierarea numitului protopresbiteru in faci'a sinodului, constata necesitatea indeplinirii postului de presiedinte si vicaru eppescu la Consistoriulu din Oradea-mare si alegerea o pune la ordinea dilei pre siedinti'a de dupa amédi, dupa terminarea reportului comisiunei organisatorice.

Preasanti'a Sa Dlu Episcopu in considerare cá protopresbiterulu Simeonu Bica a purtatu presidiulu la consistoriulu din Orade cu multa ostená dara cu remuneratiune putiena, propune a i-se esprime recunoscintia protocolara si a i-se votá o remuneratiune din economiele facute la Consistoriulu din Orade, — sinodulu aderéza propunerei si indemnitéza presidiulu cá se puna la dispositi'a emeritului din economiele facute o suma órecare dreptu remuneratiune.

(Va urmá.)

Albani'a.

(Urmare si fine.)

Abia inse apucase se plece armat'a de ocupatie si turburarile inceputa din nou.

Vladic'a care se retrasese cu remasitiile partizaniloru sei la Niegus (langa marginea austriaca mai susu de Cattaro) in tienutul muntosu Catunscu, si care nu recunoscú nici candu dominatiunea turcésca, i-dedú in curendu de lucru. Ela resvratí nahiile Rieci'a, Cermniti'a si Liesanse'a, amenintiá Podgoriti'a si Sabliac, si irupse in plaiurile muntene despre resaritu ale albaneziloru.

Spre noroculu Vladiceii in loculu energiculu Suleimanu pasia urmasu unu guvernatoru fórtu paci-

nicu, anume Chior Mehmed, membru alu unei puternice, binevezute si influente familii feudale albaneze, numita Busatlia. Acest'a a fostu celu dintai guvernatoru scutariotu, care si-au manifestatu nationalitatea, desi nu activu, ci pasivu lasandu pe agalele din Podgoriti'a, Slabiac si Spuci, slavi mahomedani, la discreti'a adversariloru. Iubirea de pace a lui Chior Mehmed n'a remasu fara influintia asupa Muntenegriniloru si avea unu intielesu bunu. Acesti'a incetara de a superá granitiile albaneze si-si alesera unu nou terenu de actiune. Acestu terenu érá Hertegovin'a unde domni'a turcésca érá neputinciósa, unde resistenti'a intensiva a crestiniloru dedea unu campu largu activitatii ceteloru muntenegrene. Chior Mehmed, multiamitu se vede de acést'a schimbare a lucruriloru, se ocupá fara incetare cu lucrari pacinice facendu drumuri si poduri, cladindu in Scutari o giamie frumósa dupa modelulu moscheei Nuri-Osmanié din Constantinopolu. Albaneziloru nu le conveniá inse de locu pasivitatea acést'a, incát micii boeri feudali si-ridicara capetele totu cu mai multa sumetie in Albania de nordu.

Aprópe fiecare capetenie de ginte esercitá in numele Sultanului drepturi de suveranitate, si tóta tiér'a se respi in mici state in miniatura.

* * *

Atunci muri Chior-Mehmed,

Urmasiulu seu a fostu totu din famili'a Busatlia, anume Mahmud, supranumitu „Cel Negru“ Cara-Mahmud. Traditiunea albaneza cu pastratu aprópe intacta imaginea acestui omu estraordinariu. Sunt cam o suta de ani de atunci de candu Cara Mahmud deveni domnu feudalu in Albania de nord. Ambiti'a lui i-inspirá de timpuriu ideia de-a se proclamá independentu de Poarta si Domnu suveranu alu Albaniei. Dar pentru acést'a i-trebuiau bratiile tuturoru, si tiér'a érá despartita in nenumerate partidi. Elu cautá mai anteiu sa castige cu binele pe capeteniele némuriloru pentru planurile sale, dar, neisbutindu intru acést'a i-impresurá pe randu cu reboiu pe agalele si beii din Giacov'a, Prisrend, Ipec, Tiran'a, Cravai'a s. a. m. d., supunendu-lu cu puterea la vointi'a sa de fier. De ce soiu trebuie sa fi fostu acestu omu se vede din imprejurarea, cá tóte capetenieele invinse, dupa o scurta resgandire, i-promisera ajutoriu neconditionatu, dupa care Cara Mahmud putea usioru se-si realizeze planurile. Nimicu nu impunea inse Albaneziloru mai multu decát modulu in care Cara Mahmudu obicinuiá sa resbune injuri'a. Traditi'a albaneza dice cá unu locuitoriu din Scutari capetá odata in Pristina o pareche de palme. Cum audi Cara Mahmud despre acést'a, trase pe celu palmuitu la respundere, cumu de-a suferitu in linisce asemenea batjocura; apoi navali cu ostire asupra Pristinei si o facú asemenea pamentului. Éta cumu stapaniá acumu o suta de ani domnii feudali in imparati'a Padisiahului.

Pentru a intielege mai bine intreprinderile ulterióre ale lui Cara-Mahmud, cauta se permitemu cateva observatii de natura adminisrrativa. Dupa cucerirea jumetatiei apusene a peninsului balcanice, Pórt'a a creatu o impartieála in provincii, conforma cu starile etnografice. Totu pamentulu cu locuitori slavi l'au unitu cu Bosni'a, incát marginea administrativa a Bosniei ajungea pana aprópe de laculu Scutari. Muntenegru se numerá asemenea la Bosnia, ca teritoriu nepacificatu. Acést'a impartieála administrativa nu-i conveniá inse de locu lui Mahmud, cáci i-luá

ocazi'a de-a se resbună asupra Muntenegrului, adica de a navali asupra tierii. Dupa sistemul feudal de pe atunci ar fi trebuit se cêra permisiune dela Vizirul din Bosnia, ceea ce nu-i conveniá nici ambitiosului Albanezu ceea ce din gelosie nu i-arú fi permis nici vizirul bosniacu. Mahmud se adresá directu la Stambulú; dar cererea lui fú respinsa. Atinsu de acést'a, chemá pe Albanezi la arme si luá repede pozitile de la granitia; Podgoriti'a, Spuci si Sabliac. Apoi petrunse biruitoriu prin Muntenegrul întregu pana la Nicsici si Colasin, pe cari le incorporá cu posesiunile sale. Mahmud pasia se întórse la Scutari, dupa ce lasase in locurile cucerite, între cari Gusinie si Plava, autoritati albaneze, séu mai bine dicendu autoritati turcesti de nationalitate albaneza.

Aci se sfersi rabdarea Portii. Ea cerú categoricu de la Mahmud se restabilésca vechi'a ordine a lucrurilor, la ceea ce Alanezulu nu se supuse; acést'a cu atât mai putienú, cu cât tóte neamurile albaneze, mohamedane si crestine, inaintea tuturor resboinicii Miriditi, se declarara in favorul lui. Pana si locuitorii Albaniei interioare, cari nu se prea invoiau cu fratii lor de la nord, impartasira cu ei furoarea nationala redesteptata, desi nu primiau neconditionatu tendintiele lui Mahmud.

Pórt'a se miscá. O armata imperatésca, comandata de Zekerin si de Ceausoglu, aparú la 1729 inaintea orasiului Scutari. Bátutu la campu limpede, Cara Mahmud aduná puteri noue imprejurulu seu, cáci mai cu séma neamurile catolice de la munte iveneau in carduri in ajutoriu, cu acesti'a irupse din castelulu Scutari si din orasiu si batú cu totul ostirea imparatésca.

Steau'a lui Cara Mahmud ajunsese in zenitu.

Declaratu rebelu din partea Portii, elu rupse ori-ce relatiá cu acést'a, pana ce unu incidentu neasteptatu dete lucrurilor o alta facia.

Muntenegrinii credeau cá tocmai acumú, candu Albanezii s'au lapedatu de domni'a turcésca, ar fi sositu timpul de-a reapuca vechile lorú tendintie de neaternare si intrara in lupta.

Acestu momentu e fórté insemnatu pentru relatiunile albaneze-muntenegrene.

Pentru prim'a óra s'a intemplatú acumú cá Muntenegrinii atacara autoritatile si trupile albaneze de la granitia, cari luaséra locul celor bosniace.

Unu strigatu de resbunare trecú prin tóta Albani'a, de la Sem si pana la Scumbri, de la Pristina pana la Durazzo,

Mahmud insusi cerú gratie la Stambulú si o primi cu conditi'a de-a face cu Muntenegrulu tabula rasa. Si mijlócele nui-lipsau intr'adeveru.

In celu mai scurtu timpu aduná o ostire de 30,000 ómeni si o garda a sa proprie de 700 de Albanezi nobili din neamurile muntene. Inse, in acestu momentu supremu, lu-parasi pe betranulu generalu ratiunea militara. Fara unu planu de campanie bine stabilitu... elú navali cu cetele nedisciplinate, orbite de sete de sange, in Muntenegru, si in strimtórea de la Crusa furá impresurati si nimiciti cu totul. Parasitu de toti ómenii sei, betranulu leu se luptá multu timpu cu cei 600 de scutarioti alesi contra unei grozave multimi. Toti cazura pana la celu din urma. Albanezii si-aflassera Thermopylae alu lorú. Nici unulu din cei alesi nu-si revezú patri'a. Cardurile cele mari, inse risipite, intorcendu-se in Albania, res-

pandira vestea de spaima din munte in munte, din vale in vale.

Acést'a batalie de la Crusa a fostu cea mai fatala batalie, care a avutu locu vre-odata între Muntenegrini si Albanezi.

* * *

De aci remase campulu liberu pentru represalii de totu felulu.

In timpul interregnului fancesu din Dalmatia, trupele franceze au incercatu a intrá in Albani'a, inse si Albanezii crestini si cei mohamedani se opusera invasiunii. Neamurile crestine nu voiau se se lepede de domni'a turcésca. Ei voiau se remana Albanezi. Slab'a dominatiune turcésca erá, dupa instinctulu lorú politicu, mai favorabila tendintielorú lorú de neaternare, decât puterniculu regimu napoleonianu.

Urmasiulu lui Cara Mahmud, Ibrahim, nu interveniá de locu in certurile sangeróse ce le aveau cu Muntenegrinii.

Dupa mórtea lui Ibrahim veni ér unu membru din famili'a Busatlia in scaunu, de guvernatoru la Scutari. Acest'a erá Mustafa pasia. Elu se insufleti curendu de ideile lui Cara Mahmud, dar nu avea calitatile predecesorulu seu. Dupa resboiulu turco-rusescu de la 1828-1829, Mustafa se proclamá independentu, si anume la 1831; dar o armata condusa de marele Vizir Resid pasia lu-batú la Banana, si refugiindu-se la Scutari, fú prinsu si decapitatu.

Schiti'a istorica de facia ne arata ce strevechiu e antagonismulu între Muntenegrini si Albanezi, apoi ne dovedeste cá la poporul albanezu confesiunea religiósá nu decide nimicu si cá pentru interese alérga si mohamedanu si crestinu snb acelasi drapelu fie contra slavismulu, fie contra autoritati Portii.

„Timpulu.“

D i v e r s e .

* **Multiamita publica.** Din partea comitetulu parochialu gr. orient: romanu din comun'a Firegihazu, se aduce la cunoscenti'a Onoratulu publicu, cumca: unii conlocuitori ai nostri cá romani demai de tóta laud'a au adunatu in duminec'a Floriiloru o colecta de 20 fl. v. a. pentru de a se cumperá Icón'a D. nostru I. Christosu cand au fostu scoboritu de pre Cruce prin Josifu, care icóna se intrebuintiéza in biseric'a nóstra in Vinerea si Sambat'a mare a patimiloru spre inmormentare. Acei binefacatori sunt: Georgie Stoianu epitropu primariu alu bisericei, care a daruitu 5 fl. Stefanu Tulescu epitropulu secundariu, care a daruitu 11. fl. Preotulu Ioane Groza 2. fl. si Stimat'a Dómna Elisaveta Kóváry nascuta Zamfirovicu Notarésa din locu 2. fl suma 20. fl. v. a. care Icóna s'a si cumparatu. Dar nu se póte trece cu vederea, cá S. Dómna Notarésa Kóváry din revn'a ei cea mare catra S. biseric'a inainte cu vre-o 2. ani au mai daruitu bisericei nóstre: unu Masariu albu finu in medilocu cu o Cruce rosie de catifea pre santulu Prestolu, si pre s. Tronu alu Précuratei Nascatórei de Ddienu a perdéna totu de aceeași panura cu pantlici roza; asemenea si Georgie Stoianu epitropulu primariu in anulu 1877 a mai daruitu la cumpararea unui prapore bani gata 40. fl. ér in anulu 1979 din spesele lui proprie, — candu s'au renovatu biseric'a nóstra a daruitu 30. fl. cá se faca de nou Crucea dinpreuna cu globulu de pleu pre

turnulu bisericeii năstre, care s'a si facutu; caror'a pentru acésta binefacere cá unoru crestini evlaviosi si demni de tóta laud'a, din partea Comitetului li se aduce pre acésta cale multiamita publica si li se poftesce cá Ddieu se-i traiesca multi ani fericititi! Pentru comitetulu parochialu: *Elia Isacovicu* preotu.

† **Necrologu.** Subscrisulu aducu trist'a fama la cunoscenti'a consangeniloru, amiciloru si tuturoru cunoscutiloru, cumca crud'a si neindurat'a mórte éra ni rapí dintre cei vii si bravi pe veteranulu *Trifonu Tieranu* parochu si asesoru consistorialu in *Petromanu*. Elu si-dete sufletulu seu in manile creatoriului in urm'a unui morbu greu in 11 Maiu a. c. la $\frac{1}{4}$ óra nóptea fiindu in etate de 67 ani, din cari 47 ani i-a servitu la altariulu Domnului. Osemintele pamentesci s'au ridicatu din cas'a reposatului si s'au inmormentatu Luni in 12 Maiu v. la 3 óre dupa amédi in cimiteriulu gr. or. alu comunei Petromanu celebrandu dnulu protteru tractualu Ioane P. Seimanu cu asistentia de 10 preoti si 7 invetiatori. Fie-i tierin'a usióra si memori'a eterna! *Stefanu Demetrovicu* invetiatoriu.

† **Parteniu Panisianu** parochu ortodocsu romanu in Caprióra protpresbiteratulu Lipovei, servindu la altariulu Domnulu in decursulu aloru 43 ani, in etate de 68. ani, in 19/31 Maiu a reposatu in Domnulu, lasandu in doliu unic'a sa fiica si unu nepotu. Reposatulu érá iubitulu si placutulu tuturor'a pentru anim'a sa cea nobila, si manierele sale blande si frumóse. Remasitiile lui pamentesci s'au depusu in 21 Maiu spre odichna eterna in gradin'a Stei Biserici cu pompa frumósa. Fie-i tierin'a usióra si memori'a binecuventata.

† **Necrologu.** Neindurat'a si nesatiós'a mórte éra taiá cu arculu seu firulu vietii unui teneru de buna sperantia. *Iosifu Oficirescu* academistulu de silvicultura, si in tempulu din urma aplicatu in postulu de ingeniern — dupa unu morbu lungu si greu de peptu in alu 26 lea anu alu vietii a reposatu in Domnulu la cas'a parintésca in 20 a. l. c. de unde Mercuri in 21 Maiu a. c. fú petrecutu la cele eterne de 3 preoti 4 invetiatori si de o cununa de domni, dame si damicele din Lipov'a. Pre reposatulu in Dlu f-lu deplangu doiosii parinti sor'a si cumnatulu cum si toti amicii si cunoscutii. Rev. D. parochu Iosifu Suciú din Lipova a ténutu in finea ceremonialului o cuventare petrundietore. Sa-i dicemu fiá-i tierin'a usióra si memori'a eterna. Sistarovetiu, 22 Maiu 1880, *Georgiu Bocu* invetiatoriu.

† **Necrologu.** Crud'a mórte, neindestulita cu victimele a multoru vietii june, rapí in primavér'a vietii inca o fíntia regretata din sinulu murei neconsolabile, amiciloru iubitoru si a tuturoru cari au avut fericirea a-lu cunosce. Junele-modelu si plinu de sperantie *Atanasie Babescu*, studinte de clas'a V. gimnasiala, fiulu unei veduve neconsolabile din *Satulu reu*, protteratulu Buteniloru, a plecatu la Creatorulu seu nelasandu alta dupa sine decât dulcea suvenire in animele celoru ce plangu pre vescedulu lui momentu. Decedatulu june, care numerá numai 17 primaveri se bucurá dejá in mesura fórté mare de simpatie tuturoru. Superiorii sei, cari de timpuriu recunoscura rarele sale talente, diliginti'a sa de fieru si conduit'a sa esemplara lu-sciura aprecia. In totu decursulu vietii sale regretatulu june a fostu modelulu celu mai preguantu de modestia, unu cuventu reu n'a auditu cineva retacindu pre budiele sale, cu

unu cuventu simptomele unui barbatu demnu de educatiunea ce a primit'o se vedea in toti pasii lui.

Cá studinte in gimnasiulu inferioru a fostu consideratu cá si flórea tinerimeii, locul prima nici unulu dintre conscolarii lui nu-i l'au potutu disputa vreodata. Caracteristicu in viét'i'a junelui defunctu este simtiulu religiosu, unu dar care putieni tineri lu-posedu.

Dupa absolvarea aloru 4. clase gimnasiale, cá cei mai multi din tinerii nostri fiindu av'satu la grati'a superioriloru sei, cercá tóte medilocele pentru a-i se aplacádá vreunu ajutoriu pentru a-si poté continuá studiile, care doru inase nu avú fericirea a-lu vedé realizatu. Lipsitu de parinte, scapatatu in cele materiale, mahnitu in sufletulu seu, parasi cas'a parintésca, arsu de dorulu studiului — la indemnulu mai multoru binevoitori de ai lui plecá la Beiusiu, deunde intorcenduse pe feriele Nascerei Domnului, in urm'a cumplitului geru cadíu la patu de pre care nici cá s'a mai sculatu pana ce i-se curmá scumpulu firu alu vietii.

Inmormentarea s'a intemplatu in 10/22 Maiu in locul seu natalu, la care actu au asistatu 3. preoti, 4. docenti si unu publicu fórté numerosu, ce venise a-i dá ultimulu si durerosulu tributulu, petrecerea la mormentu. Cuventulu funebralu, rostitu de unu presbiteru din apropiere a facutu atât'a impresiune, incât ochii tuturoru erau scaldati in lacrime.

Junele *Atanasie Babescu* nu mai este, dara suvenirea lui va remané adencu gravata in inimile tuturoru cunoscutiloru sei, cari nu voru incetá a-i oftá: „Fiá-i tierin'a usióra si memori'a neuitata!”

Unulu pentru toti condolentii.

† **Necrologu.** Petru Aconi agronomu in Pecica-rom: dupa unu morbu scurtu abia de o óra a reposatu in etate de 62. ani in 19, éra in 21 l. c. in presentia unui poporu numerosu de tóte clasele, s'au depusu osamintele spre odichna eterna in cimiteriulu de aici. La acésta imormentare multu a contribuitu si corulu biblioteceii june de aici. Reposatulu pela anii 1870—2 a fostu si primariulu Comunei; éra dela pasirea in viétia a Constitutiunei năstre bisericescii in continuu a fostu membru Comitetului parochialu cu unu cuventu a fostu unu omu zelosu pentru acea i putem dice ca se-i fie tierin'a usióra si memori'a binecuventata. —

* **O crima oribila.** S'a descoperitu zilele din urma in Braila in cas'a lui Anastasie Scarvuli, grecu de origine, in etate de 65 de ani. Elu tinea inchisa intro camera fara ferestre pe fic'a sa in etate de 12—14 ani. In diu'a de 5 Maiu procurorulu tribunalului insocitu de comisariulu de politie si de mediculu tribunalului se transportara la cas'a celui mai susu numitu si aflara acést'a victima intro stare de idiota; ér mediculu constatá cá este deflorata de mai multu timpu. Fat'a declará cá tataseu e autorulu acestei crime, elu a fostu predatu tribunalului criminalu si inaintea judelui de instructiune recunoscu faptululu si acum si-astépta pedéps'a meritata.

* **Originea felicitariloru pentru stranutatu.** „Courier de Vagelas“ publica unu interesantu articolu asupra obiceiului ce au francesii de a adresá felicitarea: „Dumnedieu se te binecuvinteze!” (Dieu vous benise!), persóneloru cari stranuta. Invetiatululu englezu Tylor a studiatu originea acestui obiceiulu de felicitare in momentulu stranutarei, si, precum arata cu dreptate, spre a intielege deosebitele urari cari

se obicinuescu în acésta, trebuie se se ia în consideratiune o doctrina fórté imprastiata la rasele inferióre, dupa care precúm se considera că sufletulu intra în corpulu omului séu iese din elu, de asemenea si celelalte spirite suntu presupuse că petrandu în corpulu bolnaviloru pe cari îi stapanescu. Astfelii suntu zuluu cari credu că spiritele plutescu în aeru imprejurulu loru pentru fericirea séu nenorocirea loru dupa imprejurari, si că se introducu în corpurile loru determinandu în ele bóle. Callaway spune că, atunci candu stranuta unu zulu, dice zinguru: „Acum suntu bine-cuventatu, spiritulu este cu mine, a venitu la mine“. Pincherton dupa Rosman, dice că în secolulu trecut, în Guinea, candu stranutá o persóna însemnata, toti acei'a cari se gasiau langa densulu se inclinau adresandu-i totu felulu de urari. Burton spune că Negrii din Malabar, din contra respingu pe acel'a care a stranutatu, ca pe unu facetoriu de reu. Petroniu amintesce cuventulu *Salve!* adresatu aceluia care stranuta; Pliniu mentionéza asemenea acésta vorbindu de Tilenie. Aristotele raportéza că poporulu a consideratu stranutarea ca unu actu divin. Dupa Ward, indianulu care stranuta i se dice *Viétia!*, si elu trebuie se respunda *cu d-ta!* Tabim-saym, (buna viétia) zicu jidanii. *Glorie tui Allah* dicu musulmanii. *Woes-hoet* (sa-ti fie de bine) se dicea în veaculu de mijlocu. Ce se conchide din aceste tóte de nu aceea anume, că stranutarea, ca si cascatulu, este un'a din númerocele reminiscentie ale credintieloru primitive ajunse si conservate pana la noi.

* **Multiamita publica.** Subscrisulu, în numele societatii de lect. a junimei studióse dela institutul pedagogico-teologicu rom. gr. ort. din Aradu, aduce multiamita publica M. O. publicu, care cu ocaziunea arangiarei siedintiei publice dela 27 Aprilie (9 Maiu) a. c. a binevoitu a sprigini societatea cu urmatórele oferte marnimóse, si anume; Ilustritatea Sa Dlu episcopu Ioanu Metianu 5 fl., Dnii Alexiu Popoviciu adv. 10 fl., N. Filimonu adv. 5 fl., Stefan Budiáciu of. or. si G. Dogariu prop. câte 3 fl., Dn'a Descu 2 fl., Teodoru Ceontea prof., V. Paguba jude la trib., Dr. I. Papp adv., Davidu Nicóra as. ort., Petru Florescu proprietariu, Sigismundu Unguru, Paulu Fasie jude reg., N. Zigre adv. si secret. cons., Dionisiu Poenariu, Pavelu Milovanu not., si Dlu Teodoru Popu adv., câte 2 fl.; Dsior'a Rosiu 1 fl. 60 cr. N. N. 1 fl. 50 cr. Dnii S. Anciu 1 fl. 50 cr., Ioanu Ghibu preotu 1 fl. 20 cr. Petru Suciú technicu, Ignatiu Papp secr. cons., Iosifu Belesiu protopr., T. Filipu adm. protopr., Eutimiu Maniu cancelistu, Vasiliu Belesiu as. si ref., Ioanu Belesiu adv., Vas. Papu adv., Iuliu Russu; cond. cart. fond., I. Popoviciu diurnistu, G. Purcariu contabilu, I. Papu preotu, S. Cornea preotu, I. Buna cand. adv., Teodoru Vaida preotu, G. Vasilieviciu protop. M. Veliciu adv., V. M. Stanescu adv., G. Feieru adv., A. Todoreşcu preot., Teodoru Fasie adv., Aureliu Suciú adv., Const. Mrosiu cive., I. Groza protop., N. Simandanu oficeriu, Dr. Demetriu Selceleanu, N. Marcu of. telegr., Dr. G. Popa ases. ref., M. Olteanu inv., Petru Jurma, Vasiliu Papp protop., T. Ratiu cand. adv. si Dsior'a Sierbanu câte 1 fl.; Dnii: N. Bogdanu preotu si Josifu Boto câte 50 cr. Mila Iovinu economu 20 cr. Lazaru Blage economu 20 cr. si N. N. 25 cr. sum'a 94 fl. 40 cr. v. a. Aradu 22 Maiu (3 Iuniu) 1880. *Iustinu Bogdanu* m. p. secretariu.

Convocare!

„Proiectulu statuteloru Reuniunii invetiatoriloru rom. gr. or. din dieces'a Caransebesiului substernute pe calea consistoriului diecesanu din Caransebes din partea subsemnatului presidiu cu datulu 18/20 Decembre 1878. Nr. 223. inaltului regimspre aprobare, s'a retransmisu din partea acestuia prin inalt'a ordinatiune dto. 23. faur Nr. 21766 spre a se completá cu unele modificari comunicate cu acestu presidiu prin harti'a consistoriala dato 30. Martie Nr. 90. S.

Comitetulu susnumitei Reuniuni în siedinti'a sa ordinaria tienuta în 14/26 Aprile a. c. avendu în vedere necesitatea de a mijloci Reuniunii aprobarea statuteloru pe timpulu cand se va tiené adunarea generala ordinara de estimp, sub Nr. prot. 7. pe bas'a §. 22. din statute a decisu: tienerea unei adunari generali estraordinari, la Boci'sa montana, pe diu'a de 22. Iuniu st. v. a. c. la 11 óre antemeridiane, adeca; dupa finirea santei liturghii si a chiamarei duhului santu, spre scopulu de a pertraptá modificarile facute de regimu si staverirea definitiva a statuteloru.

Deci dara subsemnatulu presidiu prin acésta convóca adunarea generala estraordinara mai sus atinsa la timpulu determinatu, invitandu-se cu tóta onórea a partecipa toti membrii Reuniunii si cu deosebire cei ordinari, în interesulu caror'a e de lipsa, ca se se mijlocésca cât mai în graba aprobarea statuteloru.

Datu din siedinti'a comitetului Reuniunii invetiatoriloru rom. gr. or. din dieces'a Caransebesiului tienuta la Boci'sa montana la 14/26 Aprile 1880.

Stefanu Antonescu m. p.
presedintele Reuniunii

Ioanu Marcu m. p.
notariu

Concursu.

Conformu ordinatiunii Vea. Consistoriu gr. or. Aradanu dto 24 Aprilie a. c. Nr. 362 B. se escrie Concursu pentru vacant'a parochia din *Abramulu superioru*, protopresbiteratulu Luncei de clas'a a II-a pe langa urmatóriele emolumente.

1. Un'a sessia de pamentu aratoriu cu 9 jugere cosaleu clasa II-a.

2. Casa parochiala cu dóue chilli, staleu pentru vite, cocina pentru rîmatori, cinterimu dóue jugere.

3. Un'a vica de gráu dela 60 de case, un'a diua de lucru dela tóta casa, aratur'a pamentului parochiale prin poporeni, si lemne de focu.

Doritorii de a o cupá acésta parochie suntu îndrumati a-si transpune recursurile sale ajustate cu dovédile necesarie conformu statutului organicu îndreptate catra Comitetulu parochialu protopresbiterului tractualu Gabriilu Neteu în Oradea mare *pana în 14 Iunie a. c. calend. Iulianu.*

Datu în Abramulu superioru 14 Maiu 1880.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu mine Gabriilu Neteu protopop. Luncei.

Se escrie pentru parochia din *Margine* protopresbiteratul Luncei devenita in vacantie prin mórtea fostului parochu *Melentie Rocsinu* pe langa urmatóarele emolumente:

1. Un'a sessie de pamentu, stolele indatinate.
2. dela 80. de case câte un'a vica de grâu, sub nume de biru preotiescu, un'a diua de lucru.
3. Casa parochiala cu done chilii, colna, grasdu pentru vite, lemnarie, o gradina intravilana, doue jugere cinterinu langa biserica.

Voitorii de a dobandi acésta parochia sunt pofiti a-si substerne recursurile sale ajustate cu documente necesarii acomodate statutului organicu adresate comitetului parochialu *pana in 15 Iunie a. c. cal. Iulianu.*

Datu in *Margine* 18 Maiu 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Gabritu Neteu** protop. Luncei.

Conformu decisiunei Venerab. Consistoriu dto. 27 Martiu a. c. Nr. 751. B. — prin acést'a se escrie concursu pentru parochia de clas'a a II. din comun'a *Aliosiu*, in protopresbiteratul Lipovei — devenita in vacantia prin repausarea fostului parochu *Demetriu Vladu Mihailu* — cu terminulu de alegere *pe 22 Juniu st. v. a. c.*

Emolumentele impreunate cu acést'a parochia sunt urmatóarele:

1. Un'a sessiune de pamentu bunu (30 jugere); din care inse respectivulu parochu alegendu va folosi pre anulu 1881. numai 22 jugere, fiindu 8 jugere esarendate — pre acestu anu — pentru solvirea restantiei de contributiune si ecvivalentu.

2. Gradina de legumi de 1. jugeru.
3. Birulu preotiescu, cam 60—70 meti.
4. Venitele stolarie.

Fiindu parochia acést'a de clas'a a II. dela competenti se recere: cualificatiunea prescrisa pentru asemenea parochii.

Recursele — adresate comitetului parochialu — celu multu pana la 18. Juniu a. c. au a se tramite Reverendis. D. protopresbiteru *Ioanu Tieranu* in *Lipov'a*.

Recurentii au a se presentá in vre-o Dumineca ori serbatóre in sant'a biserica din *Aliosiu* spre a-si aretá desteritatea in cantari si cuventari bisericesci.

Din siedinti'a comitetului parochialu gr. or. tienuta in *Siedinti'a* la 11 Maiu v. 1880.

Vasiie Zamfirovicu m. p. *Veniaminu Martini m. p.*
presiedinte not. comitet. par.

Cu scirea mea: **Ioanu Tieranu** m. p. Prot. Lipovei.

Pentru statiunea invetiatorésca la scól'a romana magiara comunala a comunei *Sikeviti'a* in comitatulu Severinu

Emolumentele sunt:

1. 300 fl. v. a. salariu anualu,
2. 16 met. cub. de lemne,
3. locuinta buna si un'a gradina de culina.

Cei ce dorescu a concurá la acestu postu vacantu suntu îndatorati a documentá:

1. Etatea si relegiunea,
2. Studiele absolvate,
3. Capacitatea cascigata de invetiatoriu,

4. Scinti'a limbiloru,

5. Aplicarea de pana acuma.

Concursele provediate cu timbru legalu si adresate catra Inaltulu Ministeriu reg. ung. pentru cultu si invetiamentu sunt a se sub-cerne pana in 20 Iulie a. c. la comitetulu administrativu alu comitatului Severin in *Caransebesiu*.

In fine se observéza cá invetiatoriulu denumitu va avé a provedé si datorintiele cantorului, si cumea concursulu trimisu intardiatu séu neinstruatu dupa punctele de susu, nu se va luá in considerare.

Din siedinti'a scaunului scolasticu tienuta in *Sikeviti'a* in 20 Maiu 1880.

Stefan Petratz m. p. primariu ca presiedinte.

Pentru ocuparea parochiei de clas'a I. din comun'a *Seleusiu-Cighirelu*, Protopresbiteratul Siriei, se escrie concursu cu termina *pana la 7/19 Junie 1880.*

Emolumentele sunt:

- a) Cuartiru cu gradina, canepisce, si folosirea unei sessiuni parochiale;
- b) Venitulu stolariu;
- c) Biru: dela 180 case, câte un'a mesura de curuzu sfarimatu.

Concurentii au a se acomodá si a-si instruí petitiunile loru in sensulu „Statutului organicu“ si „Regulamentului pentru deplinirea parochieloru,“ si a le trimite oficiului protopresbiteralu gr. or. in *Vilagosiu* pana la 7/19 Junie a. c.

Daca nu s'ar aflá recurinti cu calificatiune pentru parochiele de frunte se voru admite la candidare si alegere si cei cu calificatiune pentru parochiele de clas'a a II.

Seleusiu-Cighirelu 22 aprilie 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu prot. tractualu. **Georgiu Vasilevicu** protop. *Vilagosiu*ului.

Publicare de licitatiune minuenda.

In urmare decisului V. Consistoriu diecesanu de sub Nr 739/880 are se se face licitatie minuenda pentru repararea Scólei gr. or. din comun'a *Apateu* comitatulu Aradului. Sum'a preliminarata pentru acést'a reparare este de 787 fl. 25 cr. prin urmare licitatie se va face dela sum'a acést'a in josu. Licitatie se va tiené in 29 maiu. st. v. (la inaltierea Dnului) in comun'a *Apateu*, cu care ócasiune se voru puté dá tóte informatiunile speciale, ce voru avé se privésca contractulu.

Licitantii voru avé se documenteze cá suntu ómeni de specialitate, pentru de a puté seversí aceea lucrare; mai departe pentru ca se asigureze cá suntu licitanti seriosi, voru avé se depuna in note de licitare unu vadiu de 50 fl. care lu-voru puté ridica numai dupa seversirea barem de jumetate a lucrarei, prin concessiunea comitetului parochialu din *Apateu*.

Apateu 6/18 maiu. 1880.

Mihaiu Sturza

inspectoru de scóle

In contielegere cu comitetulu parochialu.